

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 3. marraskuuta 2023
(OR. en)

14108/23

SPORT 34

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Turvalliset urheiluympäristöt
– *Periaatekeskustelu*

Puheenjohtajavaltio on urheilutyöryhmän jäseniä kuultuaan valmistellut liitteenä olevan tausta-asiakirjan pohjaksi neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossa 23. ja 24. marraskuuta 2023 käytävälle periaatekeskustelulle.

ESPANJA 2023 PEUE URHEILU
TAUSTA-ASIAKIRJA NEUVOSTON
PERIAATEKESKUSTELUA VARTEN
24. marraskuuta 2023

Turvalliset urheilu ympäristöt

Urheilua pidetään yhtenä hyödyllisimmistä toiminnoista ihmisen fyysiselle ja mielenterveydelle sekä tärkeänä sosiaalisen sopeutumisen ja osallisuuden kannalta. Se kattaa sosiaalisen, henkilökohtaisen, taloudellisen ja maineeseen liittyvän ulottuvuuden, etenkin kilpaurheilun osalta.

Euroopan unioni perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa vahvistettuihin arvoihin, joita ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Euroopan unionin perusoikeuskirjassa kootaan yhteen oikeudellisesti sitovaan asiakirjaan tärkeimmät EU:n kansalaisten henkilökohtaiset vapaudet ja oikeudet.

Marraskuussa 2021 annetussa neuvoston päätöslauselmassa vahvistetaan urheilun eurooppalaisen mallin keskeiset piirteet, joita ovat yhdistymisvapaus, pyramidirakenne, nousu- ja putoamismahdollisuuden sisältävät avoimet sarjat, ruohonjuuritason huomioon ottava toimintatapa ja solidaarisuus, rooli kansallisen identiteetin muodostumisessa, yhteisöjen luominen ja vapaaehtoistoimintaan perustuvat rakenteet. Siinä tunnustetaan myös urheilun sosiaaliset ja koulutukseen, kulttuuriin ja terveyteen liittyvät tekijät EU:n lainsäädännön asiaankuuluvien säännösten mukaisesti. Päätöslauselmassa myös kehoitetaan jäsenvaltioita, Euroopan komissiota ja urheiluliikettä kunnioittamaan ja edistämään perus- ja ihmisoikeuksia urheilussa ja sen avulla.

Urheilun eurooppalaisen mallin arvot liittyvät suoraan turvallisemman urheiluympäristön varmistamiseen kaikille.

Terveys ja turvallisuus ovat olennaisia tekijöitä, jotka on otettava huomioon, jotta urheilusta saadaan täysi yksilöllinen ja kollektiivinen hyöty. Urheiluympäristöissä on huomioitava useita tekijöitä, kuten tekniset ja logistiset kysymykset, sosiaali- ja ympäristöasiat sekä osallisten henkilöiden yleinen terveys.

Kuhunkin niistä liittyy merkittäviä haasteita, joihin on vastattava lähitulevaisuudessa.

Eräs näistä haasteista koskee turvallista urheiluinfrastruktuuria ja -tiloja, sillä urheilemisen ei pitäisi aiheuttaa minkäänlaisia terveys- tai turvallisuusriskejä. Tältä osin on huomioitava useita osa-alueita, kuten urheilijan ikä ja urheilulaji. Kun urheilutiloja suunnitellaan ja hallinnoidaan, olisi asetettava etusijalle hätäsuunnitelmat, saavutettavuustoimenpiteet, kestävyyssertifiointi ja tilojen kunnossapidon tarkastelu. Näihin osa-alueisiin puuttuminen lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä voi vaikuttaa yksilöihin suoraan ja myönteisesti sekä edistää samalla tukevia ja osallistavia yhteisöjä, jotka sitoutuvat kansalaistensa hyvinvointiin ja suojeluun.

Sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta massatapahtumien ja urheilukilpailujen terveys ja turvallisuus sekä lääketieteelliset ja hygienianäkökohdat ovat olennaisia urheilun harjoittamiseksi turvallisessa ympäristössä. Rakenteellisilla tekijöillä, kuten itse tilojen kunnolla, sekä logistiikalla, organisaatiolla ja hallinnalla on tärkeä rooli henkilöstön ja sisä- ja ulkotilojen turvallisuuden kannalta. Turvallisuushenkilöstön (poliisin ja turvallisuuselinten) osallisuus on tärkeää turvallisten urheilu ympäristöjen saavuttamiseksi.

Turvallisiin urheilu ympäristöihin on sovellettava kattavaa ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, kun otetaan huomioon kunkin jäsenvaltion erityiset oikeudelliset, kulttuuriset ja historialliset olosuhteet sekä suojelu- ja turvallisuuskysymysten erityisluonne ja vakavuus. Siksi olisi muodostettava tehokkaita kansainvälisiä, kansallisia ja paikallisia yhteenliittymiä, jotta voitaisiin kehittää integroitu ja tasapainoinen monien instituutioiden välinen lähestymistapa turvallisten urheilu ympäristöjen varmistamiseksi.

Yksi keskeisistä haasteista tässä suhteessa on epäilemättä rasistisen, muukalaisvihamielisen ja vihapuheen tunnistaminen ja ehkäiseminen ja siihen puuttuminen. Urheiluun liittyvä väkivalta voi lisäksi toisinaan levitä urheilutapahtuman ulkopuolelle ja aiheuttaa vaaraa suurelle yleisölle. Siksi olisi erityisen hyödyllistä, jos viranomaiset ja turvallisuushenkilöstö voisivat vaihtaa tietoja urheilutapahtumien riskiprofiileista. Olisi myös hyödyllistä investoida väkijoukkojen hallintaa, väkivallan ehkäisyä ja ilkivaltaa käsitteleviin kurssiin, jotta voitaisiin varmistaa turvallinen, suojeleva ja vastaanottava ympäristö urheilussa ja muissa massatapahtumissa.

Urheilulla on merkittävä rooli osallisuudessa sekä yhteistyön, solidaarisuuden, oikeudenmukaisuuden ja demokratian kaltaisten arvojen edistämässä. Tämä lähestymistapa on aloitettava kouluissa, ja sitä on täydennettävä riittävästi ja oikeasuhteisilla toimenpiteillä osana laajempaa turvallisuus- ja suojelestrategiaa, jotta voitaisiin luoda kaikille houkuttelevia turvallisia urheilutapahtumia.

Viranomaisten tai toimivaltaisten elinten olisi myös otettava käyttöön standardeja tai mekanismeja, joilla taataan menettelyjen, käytäntöjen ja suojele- ja turvallisuusjärjestelmien tehokkuus.

Terveys on myös tärkeä osa turvallisista urheiluympäristöistä käytävää keskustelua.

Urheilulla on kiistämättömiä terveyshyötyjä. Terveysriskejä voi kuitenkin aiheutua, jos urheillaan ympäristössä, joka ei ole turvallinen, tai jos urheilulaji ei sovi yksilölle, joka saattaa sen vuoksi altistua tapaturmille, loukkaantumisille tai sairauksille. Näiden riskien minimoimiseksi olisi tehtävä urheilulääketieteellinen tutkimus ennen uusien urheiluharjoitusten aloittamista. Siinä arvioitaisiin henkilön soveltuvuutta tiettyyn urheilulajiin ja havaittaisiin mahdolliset sairaudet, joiden vuoksi lajin harjoittelu ei olisi suositeltavaa. Tällaiset tarkastukset voisivat myös vähentää äkkikuolemia urheilussa, jos tietyt sairaudet havaittaisiin etukäteen. Olisi erityisen suositeltavaa, että kaikille liikuntaa harrastaville ja harrastelijaurheilijoille tehtäisiin lääkärintarkastus, josta olisi suositeltavaa tehdä pakollinen kauden alussa ja tietyn urheilulajin harjoitteluun tarvittavan luvan saamiseksi. Korkean tason urheilijoiden olisi myös suositeltavaa osallistua terveysseurantaohjelmaan. Urheilutiloissa ja kilpailupaikoilla, etenkin suurissa tapahtumissa, olisi myös tarjottava asianmukaista lääkintäapua.

Yhtä tärkeää on ottaa käyttöön taitoja ja osaamista koskevat vähimmäisvaatimukset valmentajille, koska heillä on keskeinen rooli yhteiskunnan muuttamisessa. Tämän vuoksi valmentajien on oltava vastuussa sen varmistamisesta, että he toimivat turvallisesti ja eettisesti osallistujan tai urheilijan hyödyksi.

Sosiaaliselta kannalta olemme yksilöineet aloja, joilla vaaditaan toimia turvallisten urheiluympäristöjen varmistamiseksi.

Ensinnäkin lapsuusiän urheilu on tärkeää lapsen asianmukaisen fyysisen, sosiaalisen, emotionaalisen ja psykologisen kehityksen kannalta. Tilanteissa, joissa on viitteitä hyväksikäytöstä, häirinnästä, väkivallasta tai fyysisestä, psykologisesta tai sosiaalisesta aggressiivisuudesta, kouluttajien ja paikallisviranomaisten on tehtävä yhteistyötä lasten suojelemiseksi.

Lasten suojelusta urheilussa vuonna 2019 tehdyssä komission tutkimuksessa yksilöitiin kaksi keskeistä alaa, jotka liittyvät lasten suojelemiseen urheilussa ja joihin on kiinnitettävä huomiota: käsitteellistetään lapsiin urheilussa kohdistuva väkivalta (mukaan lukien ongelmat, joihin on aikaisemmin kiinnitetty vain vähän huomiota, kuten psykologinen hyväksikäyttö, kiusaaminen ja liiallinen harjoittaminen) ja riittävät suojelutoimet; sekä kehitetään johdonmukaisemmat normit ja käytännöt (mukaan lukien asianmukaisten hallintotasojen tarve ja selkeämpien ohjeiden laatiminen sidosryhmille ja toimijoille).

Toiseksi olosuhteiden on oltava sellaiset, että kaikki vammaiset henkilöt voivat ottaa osaa urheiluun yhdenvertaisessa ja turvallisessa ympäristössä, ottaen huomioon mukautetun urheilun tarpeet.

Kolmanneksi on torjuttava niin miehiin kuin naisiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa. Turvallisten urheiluympäristöjen tavoitteen mukaisesti on harkittava toimenpiteitä, joilla torjutaan seksuaalista väkivaltaa sekä sanallista, fyysistä ja psykologista hyväksikäyttöä ja häirintää. Urheiluliittojen olisi laadittava toimintasuunnitelmia, kehitettävä ilmoituskanavia ja otettava käyttöön mekanismeja hyväksikäytön estämiseksi ja turvallisten ympäristöjen tarjoamiseksi jokaisessa urheilulajissa.

1. Mitkä ovat onnistuneimpia toimenpiteitä, joita maassanne on toteutettu turvallisten urheiluympäristöjen edistämiseksi?
2. Mitä toimia olisi koordinoitava Euroopan tasolla turvallisten urheiluympäristöjen edistämiseksi?
